

ความกล้าหาญเชิงจริยธรรมทางการพยาบาล Moral Courage in Nursing

อรอนงค์ รongsawat^{1*}, ดวงมน ทรัพย์สินเสรี¹ และ ผาณิต หลีเจริญ¹
Onanong Rongsawat^{1*}, Doungmon Trapsinsaree¹ and Phanit Leecharoen¹
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สงขลา^{1*}
Boromarajonani College of Nursing Songkhla^{1*}

(Received: July 15, 2020; Revised: September 28, 2020; Accepted: October 07, 2020)

บทคัดย่อ

จริยธรรม เป็นสิ่งที่มีในตัวของคนุชย์ทุกคน เสมือนเข็มทิศในการส่งเสริมความคิดและการกระทำที่ถูกต้องเหมาะสมในแต่ละสถานการณ์ภายใต้เหตุผลที่สนับสนุนการกระทำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานการณ์ที่ผิดจริยธรรมหรือสถานการณ์ที่เป็นปัญหาทางจริยธรรม อันนำมาก่อให้เกิดความเสียหายต่อตนเอง บุคคลอื่น หน่วยงาน องค์กร และประเทศชาติ การกระทำหรือพฤติกรรมเพื่อแก้ปัญหาในเหตุการณ์ที่สุ่มเสี่ยงทางจริยธรรม บุคคลนั้นต้องมีทักษะในการวิเคราะห์ปัญหานั้นมาสู่ความสามารถในการเผชิญปัญหาที่ถูกต้องเหมาะสมรองรับด้วยเหตุผลทางจริยธรรม หลายครั้งที่บุคคลแก้ปัญหาทางจริยธรรมแล้วได้รับผลกระทบในทางลบ

จากเหตุผลดังกล่าว หลายคนเลือกที่จะวางเฉยต่อปัญหาทางจริยธรรมและปล่อยให้ปัญหาทางจริยธรรมเกิดขึ้น แม้ว่าตัวเองตระหนักรู้ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นก็ตามด้วยความกลัว ดังนั้นการวางเฉยเป็นทางออกที่ดีที่สุด นอกจากนี้จริยธรรมยังเป็นแกนหลักสำคัญอย่างหนึ่งในการประกอบอาชีพหรือเรียกว่า จรรยาบรรณวิชาชีพ เช่น วิชาชีพพยาบาล ซึ่งเป็นวิชาชีพที่มีความเกี่ยวข้องกับภาวะสุขภาพของมนุษย์ตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งเสียชีวิต สังคมคาดหวังในตัวพยาบาลไม่ใช่เพียงแค่ความรู้หรือสติปัญญาเท่านั้น แต่สังคมยังต้องการพยาบาลที่มีจริยธรรมในการปฏิบัติกรงาน รวมถึงความสามารถและทักษะในการแก้ปัญหาทางจริยธรรม

ความกล้าหาญเชิงจริยธรรมมีความสำคัญต่อวิชาชีพพยาบาลในการเผชิญและแก้ปัญหาทางจริยธรรมที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานรวมทั้งลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น ดังนั้นการปลูกฝังความกล้าหาญเชิงจริยธรรมจึงจำเป็นต้องเริ่มต้นตั้งแต่เป็นนักศึกษาพยาบาลเพื่อใช้ในการเผชิญปัญหาและแก้ปัญหาเชิงจริยธรรมในการปฏิบัติงานก่อนจบการศึกษา วัตถุประสงค์ของบทความนี้เพื่ออธิบาย แนวคิดความกล้าหาญเชิงจริยธรรม กระบวนการเกิดความกล้าหาญเชิงจริยธรรม

คำสำคัญ: ความกล้าหาญเชิงจริยธรรม, การพยาบาล, ปัญหาทางจริยธรรม

*ผู้ให้การติดต่อ (Corresponding e-mail: kanonrad_p@hotmail.com เบอร์โทรศัพท์ 086-7479144)

Abstract

The objective of this article is to explain the concept of moral courage. Morals in all humans are like a compass for encouraging right action for the right reasons in each situation. Especially, in situations facing moral problems that lead to damage oneself, others, institutes, organizations and country. The action or behavior required to solve the moral problem in risk situations, is dependent on a person having the skill to analyze the moral problem and find a solution supported by moral reason including confidence in their action although they perceive that future risk may occur. Frequently, after solving moral problems people face negative outcomes from their actions.

Because of the above reasons, many people choose to ignore moral problems and let the situation go. Although they recognize the moral problem, they fear the negative outcome from solving it. In addition, morals are integral to the “Professional code of conduct” of the nursing professional. The nursing profession is related to the health of human from birth until death. Society expects nurses to not only have knowledge but also moral behavior. Nurses should take care of patients with their heart, respecting human rights using their ability and skill to solve moral problems.

Moral courage is important to professional nursing for facing and solving moral problems in the workplace, including reduction of risk in their workplace. Therefore, moral courage must begin with nursing studies and practicum, for facing and solving moral problems in workplace before they graduate.

Keyword: Moral Courage, Nursing, Moral Problem, Ethics

บทนำ

วิชาชีพพยาบาล (Professional Nursing) ซึ่งเป็นวิชาชีพที่มีความเกี่ยวข้องกับภาวะสุขภาพของมนุษย์ ตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งเสียชีวิต ครอบคลุมร่างกายและจิตใจของบุคคลทั้งในยามปกติและเจ็บป่วย สังคมต้องการพยาบาลที่มีจริยธรรมที่มีความประพฤติที่ดีงามในการปฏิบัติการพยาบาล ยิ่งไปกว่านั้นสามารถที่แก้ปัญหาทางจริยธรรมที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดีเพื่อดำรงไว้ซึ่งจริยธรรมแห่งวิชาชีพ จริยธรรมมีส่งผลต่อประพฤติกรรมและกิริยาที่ถูกต้องและเหมาะสมดีงาม และเป็นที่ยอมรับตามมาตรฐานทางสังคม โดยพฤติกรรมทางจริยธรรมจะแสดงให้เห็นถึง การสร้างคุณค่า การมีเหตุผล เสียสละ เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตนนำมาซึ่งประโยชน์สุขแก่ ตนเอง สังคม และประเทศชาติ (Lumjai, 2014) นอกจากนี้จริยธรรมยังเป็นแกนสำคัญอย่างหนึ่งในการประกอบทุกอาชีพ โดยมีหน้าที่ควบคุมและส่งเสริมการทำงานให้ถูกต้องเหมาะสม และรวมถึงการแก้ปัญหาต่าง ๆ ในการปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ผู้พิพากษา อัยการ ตำรวจ ครู นักการเมือง แพทย์ เป็นต้น

ในทางกลับกันพบว่า พยาบาลวิชาชีพ ถูกมองในทางลบอาจเนื่องมาจากหลายสาเหตุ ได้แก่ ความคาดหวังการพยาบาลไม่เป็นไปตามที่ต้องการ ความบกพร่องด้านจริยธรรมวิชาชีพของพยาบาล รวมถึงการพยาบาลที่ไม่ได้มาตรฐาน ส่งผลทำให้เกิดข้อร้องเรียนต่อผู้ประกอบวิชาชีพพยาบาลเพิ่มขึ้นตามลำดับ (Aussawapronwiput, 2016) สอดคล้องกับงานวิจัย เรื่องการปฏิบัติตามข้อบังคับสภาการพยาบาลว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. 2550 ของโรงพยาบาลตติยภูมิแห่งหนึ่ง พบว่า ผู้ประกอบวิชาชีพพยาบาลถูกร้องเรียนเพิ่มขึ้นจากสาเหตุสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ พยาบาลไม่มีความรู้เพียงพอในเรื่องกฎหมายวิชาชีพ พยาบาลให้การพยาบาลไม่ได้มาตรฐานวิชาชีพ และผู้ประกอบวิชาชีพพยาบาลไม่ปฏิบัติ

ตามหลักจริยธรรมทางการแพทย์ (Tipsumanunt, Howteerakul, Suwannapong, & Tipayamonkhonggul, 2017) นอกจากนี้พยาบาลจบใหม่หรือพยาบาลที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยจะถูกข้อร้องเรียนได้มากกว่าพยาบาลที่มีประสบการณ์ในการทำงาน ตรงกับการศึกษาความเสี่ยงของพยาบาลและการรับรู้ความเสี่ยงของการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพ รายงานว่าพยาบาลที่มีความเสี่ยงมากคือ พยาบาลผู้อ่อนหัด (Novice) รองลงมาคือ พยาบาลผู้เริ่มก้าวหน้า (Advanced Beginner) ขณะที่พยาบาลที่มีประสบการณ์จะมีความเสี่ยงน้อยกว่า (Panaso, 2560; Edmonson, 2010) และที่สำคัญที่สุดคือความรู้สึกของพยาบาลที่ถูกร้องเรียนหรือฟ้องร้องจากการปฏิบัติงานมีผลกระทบต่อทางด้านจิตใจ โดยพยาบาลที่ถูกฟ้องร้องมีภาวะหดหู่ เศร้า ท้อแท้ ผิดหวัง ความไม่ปลอดภัยในการปฏิบัติงาน ขาดความกล้าหาญในการเผชิญปัญหาโดยเฉพาะปัญหาทางจริยธรรม หลังจากถูกฟ้องร้องพยาบาลเหล่านี้จะหลีกเลี่ยงการเผชิญปัญหาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาโดยทั่วไปหรือปัญหาทางจริยธรรมในการปฏิบัติงาน โดยเลือกการเก็บเงียบ และวางเฉยต่อเหตุการณ์นั้น ๆ ทำยสุดท้ายก็ลาออกจากการเป็นพยาบาลวิชาชีพ (Edmonson, 2010; Leuter, Petrucci, Mattei, Tabassi, & Lancia, 2013; Lindh, Barbosa da Silva, Berg, & Severinsson, 2010; Yeh, Wu, & Che, 2012)

จากปัญหาดังกล่าวพยาบาลต้องได้รับการปลูกฝังจริยธรรมทางการแพทย์และการพัฒนาทางจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการพัฒนาความกล้าหาญเชิงจริยธรรม (Moral Courage) ควรจะเริ่มตั้งแต่เป็นนักศึกษาพยาบาล โดยนักศึกษาแต่ละคนต้องมีพื้นฐานความรู้ทางด้านจริยธรรม และมีการพัฒนาทักษะทางจริยธรรมการคิดวิเคราะห์ปัญหาทางจริยธรรม (Moral Problem) โดยการเสริมสร้างประสบการณ์ในการจัดการกับปัญหาเชิงจริยธรรมระหว่างการฝึกปฏิบัติงานทางการแพทย์เพิ่มเพื่อประสบการณ์ในการเผชิญและกล้าแสดงความกล้าหาญทางจริยธรรมในการแก้ปัญหาทางจริยธรรม เป็นการผสมผสานระหว่างการฝึกปฏิบัติงานทางการแพทย์ร่วมกับการนำความรู้ทางจริยธรรมทางการแพทย์นำมาใช้อย่างเป็นรูปธรรม ตรงกับมาตรฐานการอุดมศึกษา ปี 2561 โดยกำหนดผลลัพธ์การศึกษาที่ต้องการคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์โดยใช้กรอบมาตรฐาน DOE (Desired Outcome of Education) บัณฑิตต้องมีบทบาทการเป็นผู้ร่วมสร้างความมั่นคงและเป็นพลเมืองไทยที่สร้างที่ยั่งยืนให้กับประเทศ ในประเด็นด้านพลเมืองที่เข้มแข็ง (Active Citizen) ประกอบด้วย กล้าหาญเชิงจริยธรรม (Moral Courage) ยึดมั่นในความถูกต้อง รู้คุณค่าและรักความเป็นไทย เสริมสร้างสันติสุขอย่างยั่งยืน ร่วมมือรวมพลังเพื่อสร้างสรรค์การพัฒนา (Office of the Education Council, 2018) ดังนั้นนักศึกษาพยาบาลต้องได้รับการปลูกฝังและพัฒนาจริยธรรมทางการแพทย์ เสริมสร้างความกล้าหาญเชิงจริยธรรมตามกรอบมาตรฐานอุดมศึกษา 2561

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อนำเสนอเกี่ยวกับ แนวคิดความกล้าหาญเชิงจริยธรรม (Concept of Moral Courage) กระบวนการเกิดความกล้าหาญเชิงจริยธรรม (Process of Moral Courage)

แนวคิดความกล้าหาญเชิงจริยธรรม (Concept of Moral Courage)

ความกล้าหาญเชิงจริยธรรม เป็นความสามารถในการรับมือกับกับปัญหาเกี่ยวกับจริยธรรมในสถานการณ์ที่ยุ่ยาก ซับซ้อน มีความเสี่ยงต่ออันตราย โดยบุคคลที่มีสมรรถนะความกล้าหาญเชิงจริยธรรม จะมีความกล้าในเผชิญปัญหาจริยธรรม และสามารถข้ามผ่านความกลัวและความวิตกกังวลในตัวเอง รวมถึงความมุ่งมั่นในการจัดการกับปัญหาทางจริยธรรมที่เกิดขึ้น โดยยึดหลักความถูกต้องตามหลักจริยธรรม โดยมีการแสดงออก เช่น คำพูด พฤติกรรม หรือการกระทำ ต่อปัญหาทางจริยธรรม (Action of Moral Courage) (Lachman, 2010) โดยบุคคลนั้นคาดหวังว่า การกระทำหรือพฤติกรรมของตนในการแก้ปัญหาทางจริยธรรมนั้น จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้อื่น หน่วยงาน และสังคม แม้ว่าตนเองได้รับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นต่อตนเองแต่ยังคงมีความมุ่งมั่นในการแก้ปัญหาทางจริยธรรมด้วยความกล้าหาญ มากไปกว่านั้นความกล้าหาญเชิงจริยธรรม (Moral Courage) ที่แสดงออกมาต้องผ่านการคิดอย่างมีเหตุผล (Moral Reasoning) นำมาช่วยตัดสินใจในการแก้ปัญหาเชิงจริยธรรม (Moral Decision Making) ภายใต้อุดมคติทางจริยธรรม (Moral Values) หลักจริยธรรม (Moral Principle) ความรู้ทางจริยธรรม (Ethical Knowledge) และมีความมุ่งมั่นทางจริยธรรม (Moral

Commitment) ทั้งหมดเป็นตัวผลักดันให้บุคคลมีความกล้าหาญเชิงจริยธรรมในการเผชิญและแก้ปัญหาทางจริยธรรมปราศจากความกลัวหรือผลกระทบในทางลบ (Duska, 2013; Gallagher, 2011; Murray, 2010)

การปลูกฝังความกล้าหาญเชิงจริยธรรม (Cultivation of Moral Courage) ของแต่ละบุคคลนั้นมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย เช่น บุคลิกเฉพาะตัว การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว ความรู้ด้านจริยธรรม ประสบการณ์ในอดีต กระบวนการคิดวิเคราะห์ต่อปัญหา รวมถึงความสามารถในการเผชิญปัญหา เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามความกล้าหาญเชิงจริยธรรมสามารถพัฒนาเพิ่มขึ้นได้โดยการฝึกฝน เรียนรู้ วิเคราะห์ปัญหาทางจริยธรรม เพิ่มเติมประสบการณ์ในการเผชิญรวมทั้งการแก้ปัญหาทางจริยธรรม (Murray, 2010) สำหรับนักศึกษาพยาบาลต้องมีการพัฒนาและปลูกฝังความกล้าหาญเชิงจริยธรรมสามารถพัฒนาพร้อมกับการจัดการเรียนการสอนในการขึ้นปฏิบัติงานร่วมกับอาจารย์ผู้นิเทศ โดยร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาเชิงจริยธรรมที่เกิดขึ้นระหว่างการฝึกปฏิบัติงานในสถานการณ์จริง ร่วมกันเผชิญปัญหาและการแก้ปัญหาเชิงจริยธรรม เป็นการเพิ่มประสบการณ์ให้นักศึกษาพยาบาลมีการพัฒนาทักษะความกล้าหาญเชิงจริยธรรมอย่างเป็นรูปธรรมก่อนจบการศึกษา

กระบวนการเกิดความกล้าหาญเชิงจริยธรรม (Process of Moral Courage)

กระบวนการเกิดความกล้าหาญเชิงจริยธรรม ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ (Di you & Bebeau, 2013) ได้แก่

1. ความไวทางจริยธรรม (Moral Sensitivity) หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการรับรู้ปัญหาทางจริยธรรม และความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นในสถานการณ์ ความไวทางจริยธรรมเป็นทักษะของบุคคลในรับรู้ (Cognition) ต่อการเกิดปัญหาที่เกิดขึ้นความเสี่ยงรวมถึงข้อขัดแย้งอันนำมาสู่ความเสียหายที่อาจก่อตัวในอนาคต บุคคลที่มีทักษะความไวทางจริยธรรมจะมีทักษะในการรับรู้ปัญหา อารมณ์ของบุคคล (Feeling) ความขัดแย้งในความเชื่อ (Belief) คุณค่าของบุคคล (Values) และความรับผิดชอบในหน้าที่ (Moral Obligation and Moral Duty) นำมาซึ่งปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ดังนั้นบุคคลที่มีทักษะความไวทางจริยธรรมจะมีความสามารถในการป้องกันปัญหาและความเสี่ยงต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นต่อ บุคคล หน่วยงานและองค์กร (Comrie, 2012) และเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้บุคคลตระหนักรู้ปัญหาและความเสี่ยงนำมาสู่การคิดวิเคราะห์ปัญหาและการแก้ปัญหาในที่สุด

ความไวทางจริยธรรมมีความสำคัญอย่างมากต่อการพยาบาลเนื่องจากการพยาบาลเป็นการดูแลผู้ป่วยทั้งในยามปกติ เจ็บป่วย วิกฤต และใกล้ตาย ความเสี่ยงในการปฏิบัติงานทั้งตัวผู้ป่วยเองและผู้ปฏิบัติงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งพยาบาลซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ที่ใกล้ชิดกับผู้ป่วยตลอด 24 ชั่วโมง หากพยาบาลมีทักษะความไวทางจริยธรรมจะช่วยลดความเสี่ยงต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดกับผู้ป่วย ตนเอง เจ้าหน้าที่ หน่วยงานและองค์กร (Lutzen, Blom, Ewalds-Kvist, & Winch, 2010) และเป็นส่วนสำคัญด้านความปลอดภัยของผู้ป่วย (Patient Safety) จึงเป็นทักษะที่สำคัญสำหรับพยาบาลในการป้องกันอันตรายที่อาจจะเกิด รวมถึงลดข้อผิดพลาดจากการปฏิบัติงาน และจุดเริ่มต้นในการกระตุ้นให้เกิดการวิเคราะห์ปัญหา การตัดสินใจในการป้องกันและแก้ปัญหา (Moral Decision Making) โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาที่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับความรับผิดชอบต่อหน้าที่ (Moral Obligation) (Comrie, 2012) ดังนั้นความไวทางจริยธรรมเป็นคุณลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล ความสามารถในการตระหนักรู้ถึงความเสี่ยงและการป้องกันความเสี่ยง สัมพันธ์โดยตรงกับการป้องกันอันตรายในการปฏิบัติงาน

จากเหตุผลดังกล่าวการศึกษาทางการพยาบาลต้องให้ความสำคัญโดยการปลูกฝังทักษะความสามารถความไวทางจริยธรรม (Moral Sensitivity) ตั้งแต่เป็นนักศึกษาพยาบาล เนื่องจากความไวทางจริยธรรมเป็นกระบวนการตั้งต้นในการรับรู้ปัญหาและความเสี่ยงที่อาจเกิดอันตรายหรือผลลบในการปฏิบัติงาน (Lutzen, Blom, Ewalds-Kvist, & Winch, 2010) สำหรับความไวทางจริยธรรมทางการพยาบาลสนับสนุนให้ผู้ป่วยปลอดภัยทั้งด้านร่างกายและจิตใจ (Patient Safety) มีส่วนช่วยให้พยาบาลทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

ในการทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วย หากพยาบาลได้รับการเรียนรู้และฝึกทักษะความไวทางจริยธรรมจะช่วยให้พยาบาลมีความสามารถในการรับรู้ปัญหาทางจริยธรรมได้อย่างรวดเร็วสามารถป้องกันอันตรายที่จะเกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงที มีประโยชน์ต่อผู้ป่วยโดยตรง ดังนั้นการฝึกทักษะความไวทางจริยธรรมควรเริ่มปลูกฝังและฝึกฝน ตั้งแต่เป็นนักศึกษาพยาบาลเพื่อผลิตพยาบาลให้มีทักษะและความสามารถในการป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับผู้ป่วย ซึ่งเป็นหน้าที่และเป็นความรับผิดชอบต่อหน้าที่และจรรยาบรรณวิชาชีพ (Comrie, 2012) จากเหตุผลดังกล่าว การศึกษาทางการพยาบาลต้องมีการผสมผสานการเรียนรู้ทักษะความไวทางจริยธรรมร่วมกับการฝึกปฏิบัติทางการพยาบาลในสถานการณ์จริงเพื่อกระตุ้นในการรับรู้ปัญหาและความเสี่ยง

2. เหตุผลทางจริยธรรม (Moral Reasoning) หมายถึงกระบวนการคิดและการตระหนักรู้ในการพิจารณาของปัญหาทางจริยธรรม แสดงให้เห็นถึงความสามารถถึงกระบวนการคิดของบุคคลโดยใช้หลักจริยธรรมเป็นฐานความคิดและเหตุผลก่อนการตัดสินใจกระทำ (Rhein, 2013) ลักษณะสำคัญของเหตุผลทางจริยธรรม (Moral Reasoning) ประกอบด้วย 2 ประการคือ ลักษณะของเหตุผลที่ลดปัญหาที่จะเกิดขึ้น และชนิดของเหตุผลภายใต้หลักจริยธรรมและบรรทัดฐานของกลุ่มคนในบริบทเดียวกัน เพื่อนำมาสู่การตัดสินใจทางจริยธรรม (Moral Decision Making) ในลำดับต่อมา ดังนั้นเหตุผลทางจริยธรรมเกี่ยวข้องกับกระบวนการคิดที่ใช้ในการป้องกันการเกิดปัญหาหรือการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นให้ลดลง และเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมในบุคคลในการจัดการกับปัญหาทางจริยธรรม หากพยาบาลมีเหตุผลทางจริยธรรมจะส่งผลให้เพิ่มประสิทธิภาพในการดูแลผู้ป่วย ความสามารถในการช่วยเหลือผู้ป่วยในการเผชิญและแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหตุผลสมผล เหตุผลทางจริยธรรมในแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย เช่น การให้คุณค่า (Value) มุมมอง (Worldviews) และประสบการณ์ในการเผชิญปัญหาและแก้ปัญหา (Experiences) นอกจากนี้หากบุคคลมีทักษะในการใช้เหตุผลทางจริยธรรมในการแก้ปัญหาบ่อย จะส่งเสริมให้บุคคลนั้นมีการพัฒนาความทักษะความเชี่ยวชาญของการใช้เหตุผลทางจริยธรรมเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับหลักจริยธรรม บรรทัดฐานของสังคมและกฎหมาย ยึดหลักประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก กล่าวได้ว่าเหตุผลทางจริยธรรมนำไปสู่การตัดสินใจในการกระทำ (Moral Decision Making) และการกระทำที่ดีงาม (Moral Action) (Nather, 2013)

สรุปได้ว่าเหตุผลทางจริยธรรมเป็นกระบวนการคิดวิเคราะห์โดยใช้หลักจริยธรรม นำไปสู่การแสดงออกทางจริยธรรม (Moral Action) เพื่อผลลัพธ์ที่ดีในการแก้ปัญหา ดังนั้นเหตุผลทางจริยธรรมจึงมีประโยชน์ต่อบุคคลในการเผชิญปัญหาวิเคราะห์ปัญหา รวมถึงการสร้างความมั่นใจในการแสดงออกทางจริยธรรม สำหรับเหตุผลทางจริยธรรมในพยาบาล พบว่ามีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อการพยาบาล สนับสนุนการแก้ปัญหาทางจริยธรรมอย่างเหมาะสม ก่อให้เกิดคุณภาพการพยาบาลที่ดีได้มาตรฐาน การพัฒนาทักษะการใช้เหตุผลทางจริยธรรมจึงมีจำเป็นต้องได้รับการฝึกฝนเช่นกัน ที่สำคัญนักศึกษาพยาบาลต้องมีเข้าใจในหลักจริยธรรมซึ่งเป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์เหตุผลในการตัดสินใจรวมถึงพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในสถานการณ์

3. ความมุ่งมั่นทางจริยธรรม (Moral Commitment) หมายถึงความตั้งใจในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยความมุ่งมั่น ซึ่งสัมพันธ์ระหว่างเหตุผลทางจริยธรรม (Moral Reasoning) และการแสดงออกทางจริยธรรม (Moral Action) นอกจากนี้ปัจจัยอื่น ๆ มีผลต่อความมุ่งมั่นทางจริยธรรมร่วมด้วย ได้แก่ คุณค่า (Value) ความเชื่อ (Strong Beliefs) ความตั้งใจ (Commitment) และความรับผิดชอบ (Responsibility) ความรู้ด้านจริยธรรม (Knowledge) ซึ่งเป็นปัจจัยเสริมสร้างต่อความมุ่งมั่นทางจริยธรรม หากบุคคลมีความมุ่งมั่นทางด้านจริยธรรมจะส่งผลให้บุคคลนั้นมีความเชื่อมั่นในตนเองและกล้าหาญในการแสดงออกทางจริยธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเผชิญปัญหาและแก้ปัญหาทางจริยธรรม (Borhani, Jalali, Abbaszadeh, & Haghdoost, 2014) นอกจากนี้ปัจจัยในตนเองแล้ว พบว่า ปัจจัยด้านอื่น ๆ เช่น วัฒนธรรม บรรทัดฐานในสังคม และศาสนา จะเพิ่มความมุ่งมั่นทางจริยธรรม

สำหรับความมุ่งมั่นทางจริยธรรมทางการพยาบาล (Moral Commitment in Nursing) เป็นทักษะเฉพาะที่สำคัญสำหรับพยาบาลรวมทั้งนักศึกษาพยาบาล เนื่องจากความมุ่งมั่นทางจริยธรรมจะช่วยสนับสนุนการแสดงออกทางจริยธรรมที่เหมาะสมในสถานการณ์ (Moral Action) โดยเฉพาะการสร้างเชื่อมั่นในการ

แสดงออกทางจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาล ซึ่งโดยปกติแล้วพยาบาลและนักศึกษาพยาบาลต้องเผชิญกับปัญหาทางจริยธรรมอยู่บ่อยครั้งในการปฏิบัติงานโดยไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ความมุ่งมั่นทางจริยธรรมจะส่งเสริมทัศนคติด้านบวกในการเผชิญปัญหาทางจริยธรรมและส่งเสริมมาตรฐานการพยาบาลที่ดี รวมถึงพฤติกรรมที่ดีเหมาะสมทั้งในสถานการณ์ปกติและสถานการณ์ที่มีปัญหา (Nesje, 2015) พยาบาลมีความมุ่งมั่นทางจริยธรรมช่วยให้พยาบาลนั้นตระหนักถึงในการรักษาและดำรงไว้ซึ่งมาตรฐานการพยาบาล การเคารพสิทธิของผู้ป่วย จรรยาบรรณวิชาชีพ ตอบสนองความต้องการของผู้ป่วย บทบาทหน้าที่ที่ดี สร้างความมั่นใจในการทำงานที่ได้มาตรฐานและน่าไว้วางใจในการปฏิบัติหน้าที่ ที่สำคัญความมุ่งมั่นทางจริยธรรมของพยาบาลจะมีประโยชน์โดยตรงต่อผู้ป่วยและคุณภาพการพยาบาล ในการให้ช่วยเหลือรวมถึงคำแนะนำในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของผู้ป่วยอย่างเต็มความรู้ความสามารถตามหลักจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้วยเหตุนี้ความมุ่งมั่นทางจริยธรรมสมควรได้รับการปลูกฝังให้กับนักศึกษาพยาบาลเป็นการเพิ่มความตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ที่เหมาะสมของวิชาชีพ รักษาไว้ซึ่งมาตรฐานวิชาชีพเป็นที่ยอมรับของสังคม รวมทั้งเป็นที่พึงของผู้ป่วยและญาติเกิดความไว้วางใจและมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน

4. พฤติกรรมทางจริยธรรม (Moral Action) หมายถึงการแสดงออกทางจริยธรรมซึ่งเป็นพฤติกรรมของบุคคล โดยพฤติกรรมนั้นสัมพันธ์กับความมุ่งมั่นทางจริยธรรม (Moral Commitment) และเหตุผลทางจริยธรรม (Moral Reasoning) พฤติกรรมทางจริยธรรมเป็นปัจจัยสุดท้ายในกระบวนการคิดวิเคราะห์จนบุคคลนั้นแสดงพฤติกรรมทางจริยธรรมในสถานการณ์ โดยเฉพาะพฤติกรรมในการแก้ปัญหาทางจริยธรรม บุคคลที่แสดงพฤติกรรมทางจริยธรรมสามารถอธิบายพฤติกรรมของตนได้ว่าพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากเหตุผลใด เพื่อสิ่งใด มีเหตุผลใดที่สนับสนุนพฤติกรรม เชื่อมั่นว่าพฤติกรรมทางจริยธรรมนั้นอยู่บนพื้นฐานของความถูกต้องตามหลักจริยธรรม ตามบรรทัดฐานของสังคม ค่านิยมอันดีงาม

สรุป

จริยธรรม เป็นคุณสมบัติที่สำคัญของคนในสังคม โดยจะช่วยในการส่งเสริมกระบวนการคิดและการตัดสินใจในทิศทางที่เหมาะสม ถูกต้อง ดีงาม มีผลโดยตรงต่อพฤติกรรมของคน รวมไปถึงการประกอบอาชีพ ซึ่งทุกอาชีพต้องมีจริยธรรมเป็นตัวขับเคลื่อนการทำงานที่ ความรับผิดชอบทั้งต่อตนเอง บุคคลอื่น หน่วยงานและองค์กรรวมถึงประเทศชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแก้ปัญหาต่าง ๆ รวมถึงปัญหาทางจริยธรรมในการปฏิบัติงาน ซึ่งนับวันปัญหาต่าง ๆ และปัญหาทางจริยธรรมมีจำนวนเพิ่มขึ้นและทวีความรุนแรง สำหรับวิชาชีพพยาบาลเป็นอาชีพหนึ่งที่ต้องมีจริยธรรมรวมและจรรยาบรรณวิชาชีพในการประกอบอาชีพ สังคมไม่ได้คาดหวังพยาบาลมีเพียงแต่ความรู้เท่านั้น แต่สังคมยังต้องการพยาบาลที่มีจริยธรรมในการปฏิบัติงานและดำรงไว้ซึ่งจรรยาบรรณมาตรฐานวิชาชีพ รวมถึงทักษะความสามารถของพยาบาลในการเผชิญและแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานและปัญหาทางจริยธรรมที่เกิดขึ้น ดังนั้น พยาบาลต้องมีความสามารถและทักษะในการเผชิญและการจัดการปัญหา โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานการณ์ที่มีความเสี่ยง ความกล้าหาญเชิงจริยธรรม (Moral Courage) เป็นทักษะความสามารถขั้นสูงในการเผชิญและการจัดการกับปัญหาได้เป็นอย่างดีและมีประสิทธิภาพในการจัดการกับปัญหา ซึ่งความกล้าหาญเชิงจริยธรรมนั้นต้องมีทักษะความสามารถทางจริยธรรมอื่น ๆ ร่วมด้วย ได้แก่ ความไวทางจริยธรรม (Moral Sensitivity) เหตุผลทางจริยธรรม (Moral Reasoning) ความมุ่งมั่นทางจริยธรรม (Moral Commitment) และ พฤติกรรมทางจริยธรรม (Moral Action) ซึ่งทักษะเหล่านี้สามารถพัฒนาได้โดยการเรียนรู้ และฝึกฝน รวมถึงกระตุ้นให้นำทักษะความกล้าหาญเชิงจริยธรรมในการจัดการกับปัญหาทางจริยธรรม

ข้อเสนอแนะ

การปลูกฝังจริยธรรมและพัฒนาทักษะทางจริยธรรมต่าง ๆ เป็นหัวใจสำคัญในการประกอบอาชีพ รวมถึงการดำเนินชีวิต ความกล้าหาญเชิงจริยธรรม เป็นทักษะทางจริยธรรมอย่างหนึ่งในการจัดการและเผชิญกับปัญหาทางจริยธรรม พยาบาลวิชาชีพเป็นอาชีพที่ต้องเผชิญกับปัญหาทางจริยธรรมในการปฏิบัติงานซึ่งนับวันจะมี

จำนวนเพิ่มขึ้นและทวีความรุนแรง ดังนั้น การพัฒนาและการปลูกฝังความกล้าหาญเชิงจริยธรรมจึงมีความสำคัญ รวมถึงการเสริมสร้างประสบการณ์ในการนำทักษะความกล้าหาญเชิงจริยธรรมนำมาใช้ในการจัดการกับปัญหาทางจริยธรรมในการปฏิบัติงานอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งกระบวนการเกิดความกล้าหาญเชิงจริยธรรมประกอบด้วย ความไวทางจริยธรรม เหตุผลทางจริยธรรม ความมุ่งมั่นทางจริยธรรม และพฤติกรรมทางจริยธรรม ดังนั้น การศึกษาทางการแพทย์ต้องมียุทธศาสตร์ในการสอดแทรกพัฒนาจริยธรรมและความกล้าหาญเชิงจริยธรรมในการเรียนการสอนทั้งวิชาทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ

References

- Di You., & Bebeau, M. J. (2013). The Independence of James Rest's Components of Morality: Evidence from a Professional Ethics Curriculum Study. *Ethics and Education*, 1-14. doi.org/10.1080/17449642.2013.846059.
- Panaso, C. (2017). The Perception of Risk to Preserve the Code of Ethics in Nursing for Nurses at Somdechphrapinklao Hospital Naval Medical Department. *Public Health & Health Laws Journal*, 3(2), 167-179. (in Thai)
- Lumjai, P. (2014). The Model of Moral and Ethical Secondary Students Development. *Journal of Humanities and Social Sciences University of Phayao*, 2(3), 29-41. (in Thai)
- Aussawapronwiput, W. (2014). Standards of Nursing Care: Nursing Process and Professional Ethics. *Public Health & Health Laws Journal*, 2(3), 393-400. (in Thai)
- Tipsumanunt, W., Howteerakul, N., Suwannapong, N., & Tipayamonkholgul, M. (2017). Nursing Performance in Relation to Nursing Council Regulations on Professional Ethics of Nurse and Midwifery B.E. 2550 among Professional Nurses in One Tertiary Hospita. *Journal of Phrapokklao Nursing College*, 28(2), 116-127. (in Thai)
- Office of the Education Council. (2018). *National Education Standards B.E. 2561*. Bangkok: 21 Century Company Limited. (in Thai)
- Borhani, F., Jalali, T., Abbaszadeh, A., & Haghdoost, A. (2014). Nurses' Perception of Ethical Climate and Organizational Commitment. *Nursing Ethics*, 21(3), 278-288. doi: 10.1177/0969733013493215
- Comrie, R. W. (2012). An Analysis of Undergraduate and Graduate Student Nurses' Moral Sensitivity. *Nursing Ethics*, 19(1), 116-127.
- Duska, R. (2013). Integrity and Moral Courage. *Journal of Financial Service Professionals*, 67(7), 20-22.
- Edmonson, C. (2010). Moral Courage and the Nurse Leader. *Online Journal of Issues in Nursing*, 15(3), 10-19. DOI: 10.3912/OJIN.Vol15No03Man05
- Gallagher, A. (2011). Moral Distress and Moral Courage in Everyday Nursing Practice. *Online Journal of Issues in Nursing*, 16(2), 8. doi: 10.1177/0969733009106649
- Lachman, V. D. (2010). Strategies Necessary for Moral Courage. *Online Journal of Issues in Nursing*, 15(13), 12E-19E.
- Leuter, C., Petrucci, C., Mattei, A., Tabassi, G., & Lancia, L. (2013). Ethical Difficulties in Nursing, Educational Need Attitudes about Using Ethics Resources. *Nursing Ethics*, 20(3), 348-358.
- Lindh, I-B., Barbosa da Silva, A., Berg, A., & Severinsson, E. (2010). Courage and Nursing Practice: A Theoretical Analysis. *Nursing Ethics*, 17(5), 551-565.

- Lutzen, K., Blom, T., Ewalds-Kvist, B., & Winch, S. (2010). Moral Stress, Moral Climate and Moral Sensitivity among Psychiatric Professionals. *Nursing Ethics*, 17(2), 213-224. doi: <http://dx.doi.org/10.1177/0969733009351951>
- Murray, J. S. (2010). Moral Courage in Healthcare: Action Ethically Even in the Presence of Risk. *The Online Journal of Issues in Nursing*, 15(3), 1-9. doi: 10.3912/OJIN.Vol15No03Man02
- Nather, F. (2013). Exploring the Impact of Formal Education on the Moral Reasoning Abilities of College Students. *College Student Journal*, 3, 470-477.
- Nesje, K. (2015). Nursing Students' Prosocial Motivation: Does it Predict Professional Commitment and Involvement in the Job? *Journal of Advanced Nursing*, 71(1), 115-125. doi: 10.1111/jan.12456
- Rhein, D. (2013). The Workplace Challenge: Cross-Cultural Leadership in Thailand. *ISEA*, 14(1), 41-55.
- Yeh, M., Wu, S., & Che, H. (2012). Cultural and Hierarchical Influences: Ethical Issues Faced by Taiwanese Nursing Students. *Medical Education*, 44(5), 475-484.